

Rehabilitering og ryg sygdom

Er rygpatienter så forskellige fra andre patienter
og nytter rehabilitering noget?

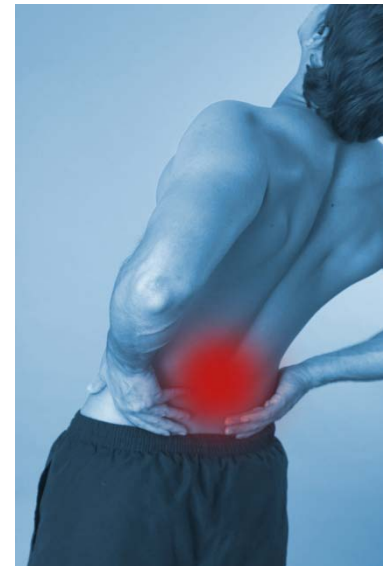
Jan Hartvigsen

professor, forskningsleder

Artrose- og Rygpatienter

Ligheder og forskelle

Artrose- og Rygpatienter

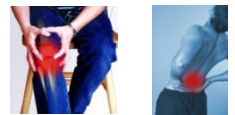
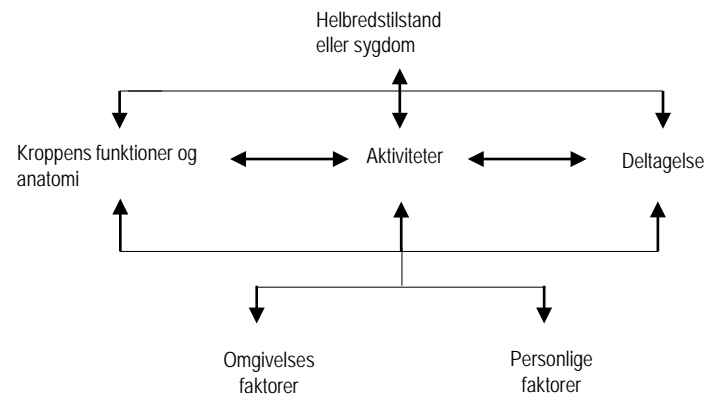
Ligheder og forskelle

Opgørelse over funktionsevnenedsættelser er vanskelig:

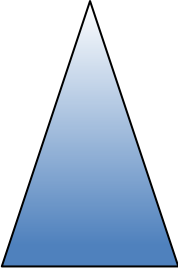
1. Artrose/rygsmerter er ikke entydige og klare diagnoser

2. Borgere med artrose/rygsmerter er en meget heterogen gruppe bl.a. betinget af:

1. Artrosens/rygsmerternes sværhedsgrad
2. Artrosens/rygsmerternes lokalisation
3. Der er en generel opfattelse både blandt læg- og fagfolk at artrose er uafvendeligt og der er ikke rigtig noget at gøre / der er en generel opfattelse af, at rygsmerter kan behandles eller trænes væk

Ryg

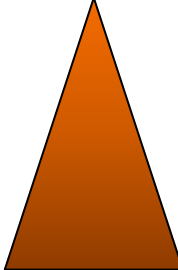

Et meget lille del (< 10%) af rygpatienterne skal opereres – variation

Mange har brug for smerte behandling og træning:
Farmakologisk og non-farmakologisk smertebehandling,
manuel behandling, øvelser/træning

Alle har brug for information om det naturlige
forløb og om hensigtsmæssig adfærd

Artrose

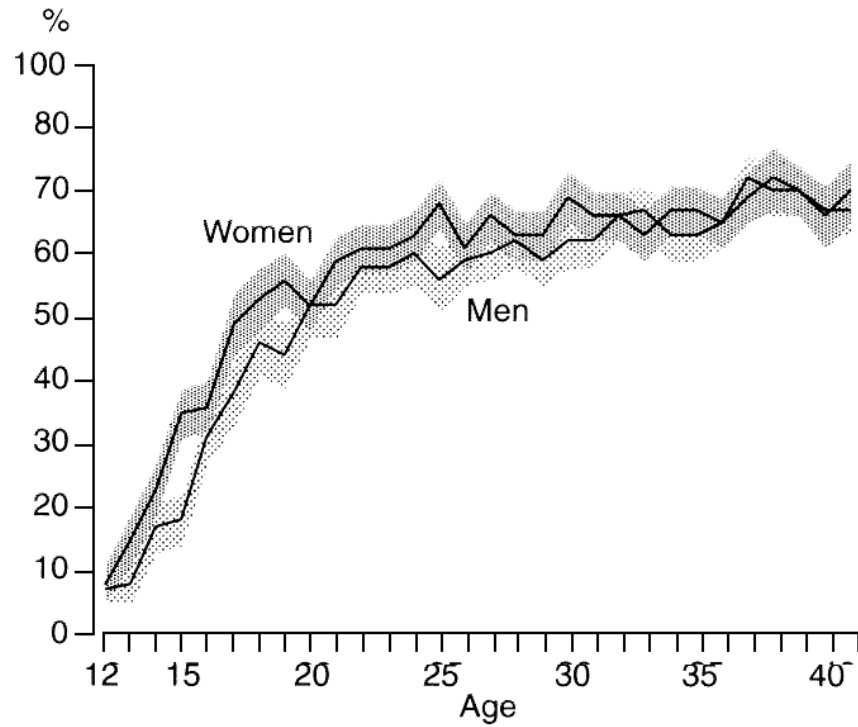

Maksimalt 10% af alle som har artrose vil skulle opereres

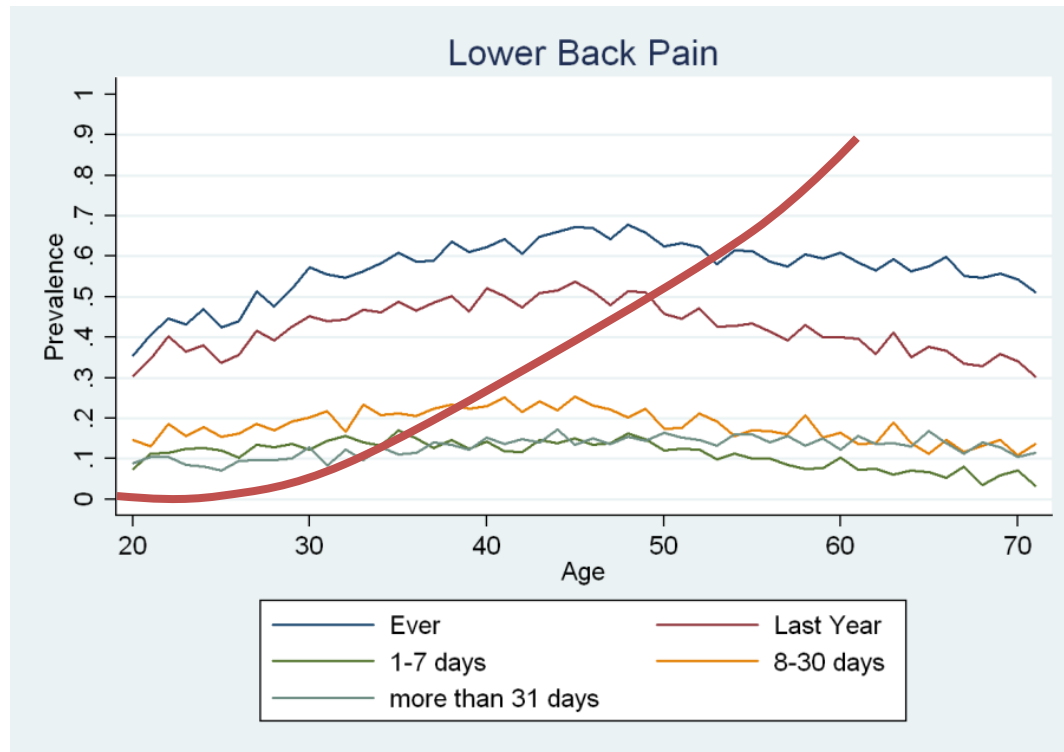
Mange har brug for yderligere smerte behandling:
medicin, non-farmakologisk smertebehandling,
hjælpemidler mv.

Alle brug for træning, vejledning og evt. vægttab

Ryg

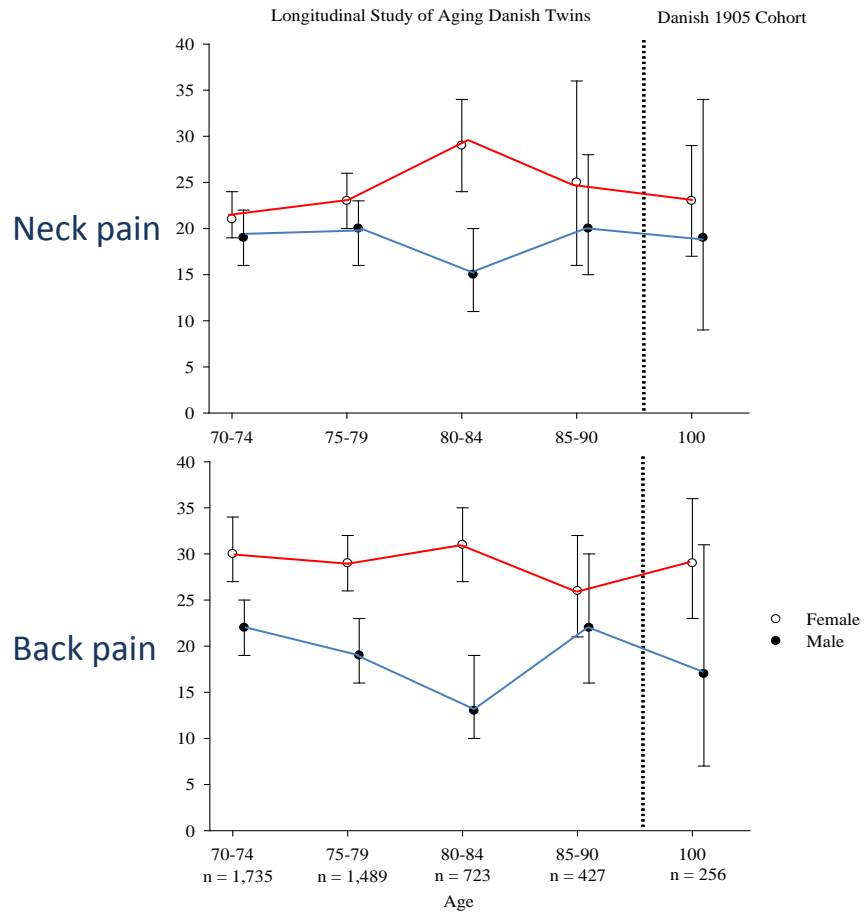

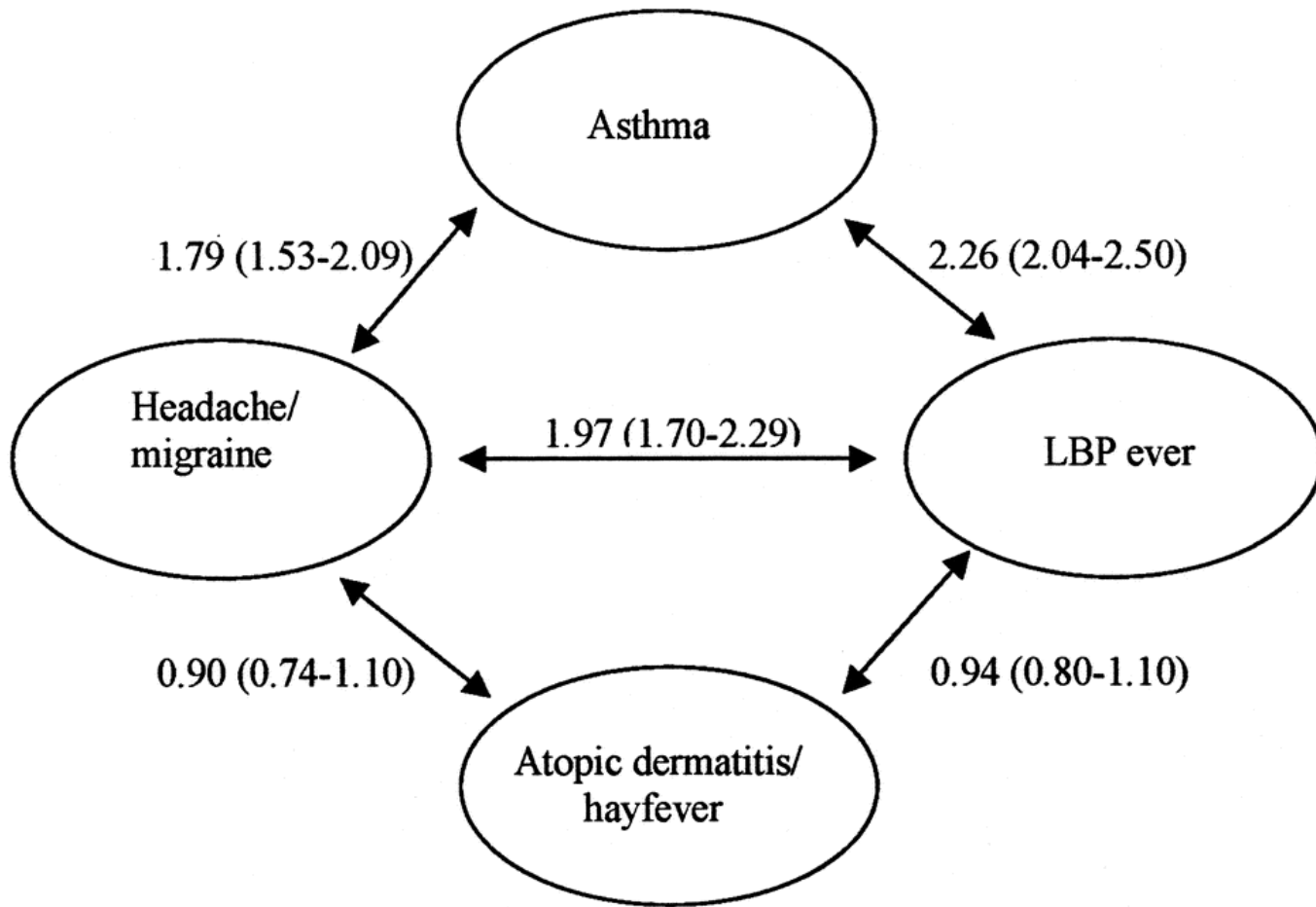
Ryg

Leboeuf-Yde, Hartvigsen et al 2009

Ryg

Øvelser og træning

De mest almindelige former
for rygøvelser/træning

Dynamisk
muskel træning

Retnings-
Specifikke
øvelser

Stabiliserende
træning

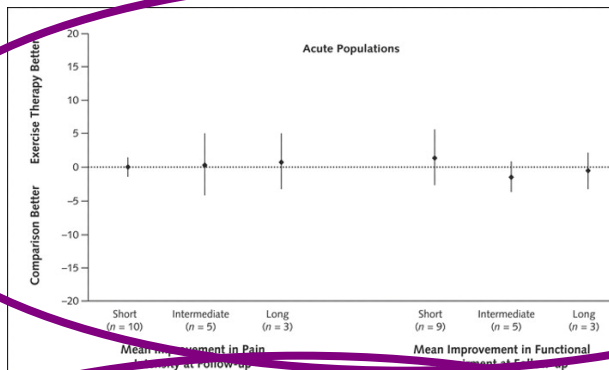
Generel fysisk
aktivitet

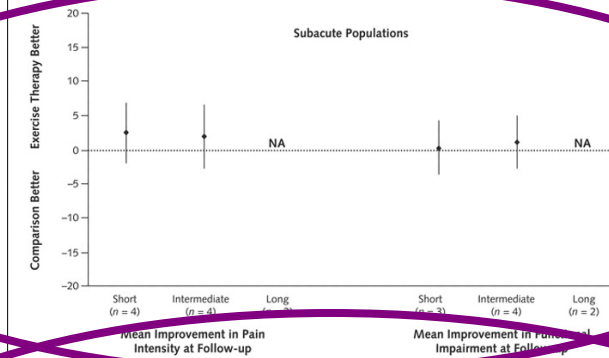
Hjælper øvelser og træning overhovedet?

Øvelser/træning versus ingen eller andre interventioner

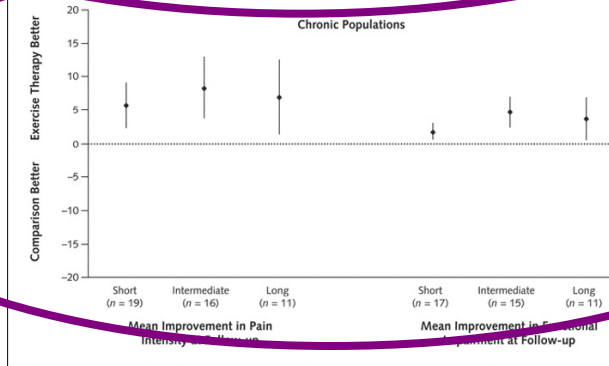
Akut
< 6 uger

Subakut
6-12 uger

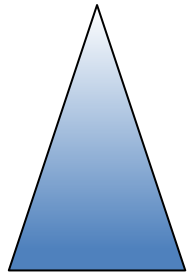
Kronisk
> 12 uger

Hayden et al 2006

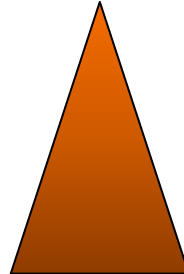
Annals of Internal Medicine

Ryg

- Meget almindeligt i befolkningen
- Hyppigheden høj allerede i en ung alder og relativt konstant livet ud
- Del af et generelt dårligt helbred
- Fysisk aktivitet er ikke skadeligt
- Øvelser og træning ikke gavnlige for alle
- Kroniske patienter har behov for ICF baseret rehabilitering

Artrose

- Meget almindeligt i befolkningen
- Hyppigheden lav hos unge men stiger kraftigt med alderen
- Del af et generelt dårligt helbred
- Fysisk aktivitet er ikke skadeligt
- Øvelser og træning gavnlige for alle
- Kroniske patienter har behov for ICF baseret rehabilitering

TVÆRDICIPLINÆR OG TVÆRSEKTORIEL INDSATS
OVER FOR PATIENTER MED ONDT I RYGGEN
– en medicinsk teknologivurdering

2010

Hvilke spørgsmål har vi svaret på?

- Hvordan påvirker tværdisciplinære indsats rygsmarter, funktion og sygefravær?
- Hvordan påvirker tværdisciplinære indsats rygpatienternes livskvalitet, og er de glade for det?
- Hvordan organiserer man bedst tværdisciplinære indsatser over for rygpatienter
- Kan det betale sig?

Teknologi

- Der er overvejende moderat evidens for, at tidlig tværdisciplinær indsats er mere effektiv på et klinisk relevant niveau end monofaglig indsats i primærsektoren
- Effekten af tidlig tværdisciplinær indsats kan primært ses på reduktion af sygefravær målt ved 12 måneder og kun i usikker grad på reduktion af smerter og funktionsbegrænsning

Patient

- Der fandtes ikke nogen entydig effekt på livskvalitet og psykosociale parametre, men der var en gavnlig effekt på patient tilfredshed

Organisation

- Den valgte samarbejdsform påvirker (næsten) ikke udfaldet af studierne

Økonomi

- Resultaterne af studier, der inkluderer sundhedsøkonomiske analyser og/eller omkostningsanalyser, siger samstemmende, at tværdisciplinære interventioner resulterer i omkostningsbesparelser

Hvad skal indsatsen indeholde?

- Det optimale indhold af den tværdisciplinære indsats kan ikke bestemmes med sikkerhed, men gradueret fysisk træning kombineret med adfærdsbearbejdelse efter principperne i kognitiv intervention er hyppigst anvendt i studierne

Hvilke faggrupper skal være involveret?

- Projektgruppen anser det for at være af største vigtighed at alle relevante faggrupper – her primært læger, fysioterapeuter og kiropraktorer – inddrages i arbejdet med at tilrettelægge og udføre den tværdisciplinære og tværsektorielle indsats

Sammenfatning

- Rygpatienter ligner (mange) andre patienter og har derfor grundlæggende de samme rehabiliteringsbehov
- Rygsmerter starter tidligt og er hyppige i alle aldre
- Rygsmerter er en del af et i øvrigt dårligt helbred
- Ikke alle rygpatienter har gavn af træning og øvelser
- Der er nogen evidens for, at tværdisciplinære indsatser over for rygpatienter er omkostningseffektive og reducerer sygefravær og at sådanne indsatser giver tilfredse patienter
- Alle relevante faggrupper skal inddrages i rehabilitering af rygpatienter – primært læger, fysioterapeuter og kiropraktorer
- Der er i dag ikke en samlet strategi for håndtering af rygbesvær

**THE SOCIETY FOR
BACK PAIN RESEARCH**

Annual General Meeting
9th – 11th June 2010

The Life Course of Back Pain:

**ARE WE
MAKING A
DIFFERENCE?**

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

www.sdu.dk/backpain2010